

**THE PROMOTION OF FOOD CONSUMPTION BEHAVIOR
APPLYING SELF-EFFICACY THEORY
AND SOCIAL SUPPORT
AMONG HEMODIALYSIS PATIENTS**

YUPIN TULTRIRAT

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE (PUBLIC HEALTH)
MAJOR IN NUTRITION
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2005

ISBN 974-04-5984-6

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

การส่งเสริมพฤติกรรมการบริโภคอาหาร โดยประยุกต์ทฤษฎีความสามารถตนเองร่วมกันแรงสนับสนุนทางสังคม
ในผู้ป่วยไตวายที่ฟอกเลือด (THE PROMOTION OF FOOD CONSUMPTION BEHAVIOR APPLYING
SELF-EFFICACY THEORY AND SOCIAL SUPPORT AMONG HEMODIALYSIS PATIENTS)

ยุพิน ตูลย์ไตรรัตน์ 4436052 PHPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร) สาขาวิชาเอกโภชนวิทยา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ภาวดี เต็มเจริญ, ศ.ค., วเดือน ปั่นดี, ศ.ค., จรรยา เสี่ยงเสนาะ, M.P.H.

บทคัดย่อ

ภาวะทุพโภชนาการเป็นปัญหาสำคัญที่พบในผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม การรับประทานอาหารที่ถูกต้องเหมาะสมจึงมีความสำคัญกับผู้ป่วย เพื่อป้องกันการขาดสารอาหารและป้องกันภาวะแทรกซ้อนจากการคั่งของของเสียและเกลือแร่ในร่างกาย วัตถุประสงค์ของการวิจัยกึ่งทดลองครั้งนี้ เพื่อศึกษาผลของการประยุกต์ทฤษฎีความสามารถตนเองร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคม ในผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม จากโรงพยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานคร 2 แห่ง จำนวน 32 คน ระยะเวลาในการศึกษา 8 สัปดาห์ และระยะติดตามผล 12 สัปดาห์ รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ การบันทึกอาหารบริโภค 3 วัน การตรวจร่างกายและผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้ ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, paired t-test, repeated measurement ANOVA

ผลการวิจัยพบว่าภายหลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถตนเอง ความคาดหวังผลดีของการปฏิบัติในด้านการรับประทานอาหารสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) ในด้านการรับประทานอาหาร พบว่ากลุ่มตัวอย่างรับประทานอาหารที่มีพลังงานและโปรตีนในเกณฑ์ที่กำหนดเพิ่มขึ้น ส่วนการรับประทานอาหารที่มีเกลือโซเดียม โปแตสเซียม ฟอสเฟต อยู่ในเกณฑ์ปกติ การประเมินภาวะโภชนาการของกลุ่มตัวอย่าง ไม่พบการเปลี่ยนแปลงของดัชนีมวลกายและขนาดกล้ามเนื้อต้นแขนของกลุ่มตัวอย่าง ในขณะที่ระดับยูเรียในโตรเจน และโปแตสเซียมในเลือดลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$)

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการจัดโปรแกรมการส่งเสริมพฤติกรรมการบริโภคอาหาร โดยประยุกต์ทฤษฎีความสามารถตนเอง ร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคม มีผลในการช่วยปรับปรุงพฤติกรรมการบริโภคอาหารของกลุ่มตัวอย่างแรงสนับสนุนจากครอบครัว มีส่วนช่วยให้เกิดความยั่งยืนของพฤติกรรมการบริโภคอาหารต่อไป

THE PROMOTION OF FOOD CONSUMPTION BEHAVIOR APPLYING SELF-EFFICACY THEORY AND SOCIAL SUPPORT AMONG HEMODIALYSIS PATIENTS

YUPIN TULTRIRAT 4436052 PHPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN NUTRITION

THESIS ADVISORS : PARADEE TEMCHAROEN, Dr.P.H., WONGDYAN PANDII, Dr.P.H., CHANYA SEINGSANOR, M.P.H

ABSTRACT

Malnutrition is a common problem in hemodialysis patients. Appropriate food consumption can prevent malnutrition and complications from retention of uremic substances and minerals in the body. The purpose of this quasi-experimental study was to evaluate the effect of the promotion of a food consumption behavior program among hemodialysis patients. The samples consisted of 32 patients undergoing hemodialysis from 2 hospitals under the Department of Medical Services, Bangkok Metropolitan Administration. The duration of the program was 8 weeks with a 12 week follow up. Data were collected using interview questionnaires and 3-days food records. The anthropometric measurement and biological assessment were compared before and after the experiment. Statistic analysis was performed by using mean, standard deviation, paired t-test and repeated measurement ANOVA.

Results of this study indicated that after the experiment, the sample group had a mean score of perceived self-efficacy and outcome expectation on food consumption significantly higher than before the experiment ($p < 0.001$). The number of samples who had protein and energy intakes at the recommended level was increased. Whereas, sodium, potassium and phosphate intake of the sample were at the normal limitation. The assessment of body mass index and mid-upper arm muscle circumference showed no significant change. However, the levels of serum BUN and potassium were significantly lower than before the experiment ($p < 0.01$).

The results of this research indicate that a promotion of food consumption behavior program applying self-efficacy theory and social support improved food consumption behavior in of the sample group. The support from their families also had an effect in sustaining food consumption behavior.

KEY WORDS : SELF-EFFICACY / SOCIAL SUPPORT / FOOD CONSUMPTION BEHAVIOR / HEMODIALYSIS

144 pp. ISBN 974-04-5984-6